

Wymagania edukacyjne – Wiedza o kulturze

Uczeń:

- wyjaśnia słowo *kultura* w znaczeniu szerokim i wąskim;
- zna słowo *sztuka* i rozumie je jako kulturę artystyczną, której skład umie określić;
- opisuje terminy *instytucja sztuki* i *instytucja kultury*;
- rozróżnia sposoby komunikacji (werbalne i niewerbalne);
- objaśnia słowo *cywilizacja* i wskazuje różnice między kulturą a cywilizacją;
- wylicza elementy kultury;
- udowadnia, że kultura stanowi proces (nie jest statyczna);
- rozumie pojęcie *tekst kultury*, podaje różnice między słowami *kulturalny* a *kulturowy*;
- syntezuje definicje kultury;
- korzysta z zasobów Internetu.

Uczeń:

- wie, czym jest polska kultura narodowa;
- definiuje termin *globalna wioska*;
- wyjaśnia słowo *tradycja* i wylicza jej przykłady;
- wymienia przykłady praktyk kulturowych;
- rozumie termin *kanon kultury narodowej*;
- rozumie przyczyny zmiany kanonu;
- rozumie potrzebę dbałości o tożsamość narodową poprzez kultywowanie obyczajów i zwyczajów;
- tłumaczy termin *etnocentryzm*;
- korzysta z zasobów Internetu;
- rozumie potrzebę otwartości na inne kultury przy zachowaniu dbałości o kulturę własnego narodu;
- wylicza i opisuje malarskie, literackie i filmowe przykłady realizacji kultury narodowej;
- tworzy prezentację multimedialną.

Uczeń:

- tłumaczy terminy *kultura lokalna* i *wirtualna kultura lokalna*;
- definiuje terminy *mała ojczyzna* i *folklor turystyczny*;
- wyjaśnia termin *społeczeństwo obywatelskie*;
- rozpoznaje elementy kultury regionalnej;
- wskazuje znaczenie terminu *kultura uczestnictwa* i wymienia jej przejawy;
- wykorzystuje znane informacje w definiowaniu kultury lokalnej.

Uczeń:

- wyjaśnia termin *popkultura* (*kultura popularna*, *kultura masowa*) i wymienia jej cechy;
- definiuje termin *kultura czasu wolnego* i opisuje jej przejawy;
- tłumaczy termin *media* i przedstawia ich wpływ na życie człowieka;
- wymienia przykładowych bohaterów i produkty popkultury;
- wylicza wartości kultury masowej;
- opisuje rzeczywistość kultury masowej;
- definiuje termin *komunikowanie się masowe*.

Uczeń:

- objaśnia rolę ciała w kulturze;
- wskazuje zależności między kręgiem kulturowym a ciałem;
- określa znaczenie seksualnego aspektu ciała;
- wyjaśnia znaczenie wizerunku ludzkiego ciała;
- wylicza tabu związane z ludzkim ciałem;
- rozumie zależność między kontrolą ciała a społeczną normą.

Uczeń:

- wylicza przykłady XX-wiecznych obiektów architektury;
- definiuje termin *architektura modernistyczna* i umie podać jej przykłady;
- objaśnia termin *architektura postmodernistyczna (ponowoczesna)* i podaje jej przykłady;
- właściwie używa pojęcia *kicz* i podaje jego przykłady;
- interpretuje architekturę jako tekst kultury;
- odczytuje na podstawie wyglądu symbolikę czasów, w jakich powstała dana budowla;
- wskazuje architekturę jako odzwierciedlenie zjawisk zachodzących w kulturze;
- tworzy prezentację multimedialną.

Uczeń:

- podaje przykłady zespołów handlowych, domów towarowych i galerii handlowych jako tekstów kultury;
- wskazuje znaczenie pojęcia *hipermarket* i rozumie go jako przestrzeń kultury;
- wyjaśnia pojęcie *konsumeryzm*;
- analizuje budowle handlowe jako przestrzenie (teksty) nowoczesnej kultury;
- opisuje przestrzenny układ obiektów handlowych i ich wpływ na kulturę kupowania;
- postrzega kupowanie jako formę uczestnictwa w kulturze.

Uczeń:

- wskazuje rzeczy jako nośniki znaczeń;
- objaśnia termin *estetyka* jako sposób marketingowej komunikacji;
- wskazuje funkcje wzornictwa przemysłowego i wymienia przejawy jego retorycznego zastosowania;
- wyjaśnia zależność między kupowaniem a budowaniem wizerunku;
- podaje przykłady nowoczesnego wzornictwa przemysłowego;
- wie, że przedmioty są elementem systemu komunikacji;
- podaje znaczenie terminu *mediatyzacja*;
- wymienia przejawy mediatyzacji w codziennym życiu.

Uczeń:

- wyjaśnia, czym jest bohema i wskazuje jej przedstawicieli;
- rozumie terminy *sztuka akademicka* i *dzieło akademickie*;
- definiuje zjawisko kontrkultury;
- wymienia awangardowe ugrupowania działające w pierwszej połowie XX wieku (kubizm, ekspresjonizm, futurizm, dadaizm, surrealizm, konstruktywizm);
- podaje znaczenie słowa *mecenas*;
- wylicza ruchy kontrkulturowe działające w XX wieku (ruch hippisów, Provo, Międzynarodówka Sytuacionistów, globalistów i alterglobalistów);
- wyjaśnia terminy *happening polityczny* oraz *provokacyjny wyglup* i potrafi podać ich przykłady;
- przedstawia zasady akcji *flash mob*.

Uczeń:

- wyjaśnia, czym jest subkultura i wymienia jej rodzaje;
- odróżnia kontrkulturę od subkultury;
- rozpoznaje ubiór jako rodzaj komunikatu;
- wylicza cechy subkultury;
- wymienia przykłady subkultury;
- charakteryzuje hip-hop jako przykład subkultury;
- definiuje terminy *breakdance* i *graffiti*;
- rozpoznaje formy graffiti;
- udowadnia, że graffiti jest tekstem kultury.

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu *społeczność internetowa*;
- rozróżnia wspólnotę pierwotną, nowoczesną oraz współczesną;
- definiuje więź społeczną;
- opisuje termin *społeczeństwo sieci* w kontekście rodzajów wspólnot;
- analizuje specyfikę komunikacji przez Internet;
- wymienia portale społecznościowe i tematyczne;
- rozpoznaje grupy komunikacyjne i podaje ich przykłady;
- interpretuje przestrzeń publiczną jako odzwierciedlenie stosunków społecznych.

Uczeń:

- wyjaśnia pojęcia *kultura globalna* i *globalizacja*;
- wymienia wyznaczniki globalizacji;
- tłumaczy pojęcie *przemysł kulturowy*;
- wyjaśnia, dlaczego migracja jest elementem globalizacji;
- charakteryzuje nowoczesną cywilizację jako element procesu globalizacji;
- postrzega świat jako konglomerat różnic;
- rozumie pojęcie unifikacji i potrafi podać jej przykłady;
- wymienia zalety i wady globalizacji.

Uczeń:

- zna dwudziestowieczne dzieła reprezentujące różne dziedziny sztuki i dostrzega związki pomiędzy nimi;
- wskazuje różne funkcje dzieła sztuki;
- analizuje temat dzieła oraz treść i formę w kontekście jego różnych funkcji, wykorzystując podstawowe wiadomości o stylach i epokach z różnych dziedzin sztuki;
- wymienia różne formy mediów kultury oraz użycia;
- wyjaśnia, na czym polegają różne formy kontaktu z kulturą;
- lokuje wytwory kultury w kontekście grup społecznych, w których są tworzone i odbierane;
- pisze na temat wytworów kultury i ludzkich praktyk w kulturze;
- odróżnia pojęcia kultury rozumianej jako dorobek artystyczny od kultury rozumianej jako całościowy dorobek ludzkości;
- ze zrozumieniem używa określeń: *kulturowy* i *kulturalny*;
- odnosi elementy kultury do kategorii: czas, przestrzeń, ciało, grupa, społeczna;
- interpretuje praktyki kultury z najbliższego otoczenia;
- dostrzega i nazywa związek między dziełem a sytuacją społeczno-historyczną i obyczajami epoki, w której powstało;
- posługuje się pojęciami: *kultura popularna*, *ludowa*, *masowa*, *narodowa*, *zglobalizowana*, *subkultura* w ich właściwym znaczeniu i używa ich w kontekście interpretowanych dzieł sztuki oraz praktyk kulturowych;
- wskazuje relacje między kulturami: lokalną, regionalną, narodową i europejską, ujawniające się w konkretnych dziełach sztuki i praktykach kultury.

Uczeń:

- wymienia różne funkcje sztuki;
- wypowiada się na temat inspiracji artystów tworzących sztukę nowoczesną;
- wskazuje źródła i skutki narodzin sztuki nowoczesnej;
- podaje przykłady malarzy realizujących sztukę nowoczesną (m.in. Pablo Picasso, Marcel Duchamp);
- wyjaśnia wpływ kubizmu i kolażu na rozwój sztuki współczesnej;
- właściwie charakteryzuje neoplastycyzm jako przykład realizacji malarstwa nowoczesnego;
- wymienia przykładowe dzieła charakterystyczne dla neoplastycyzmu;
- definiuje dzieło sztuki jako specyficzne narzędzie poznania rzeczywistości.

Uczeń:

- objaśnia pojęcie *happening polityczny* i podaje jego przykłady;
- definiuje instalację przestrzenną i podaje jej przykłady;
- wymienia i omawia różne formy i przykłady net artu, rzeźby wideo, instalacji wideo, spektaklu multimedialnego i animacji komputerowej;
- tłumaczy pojęcie *pop art* i wymienia jego najważniejszych przedstawicieli;
- charakteryzuje rzeźbę społeczną;
- wymienia najważniejszych twórców sztuki nowych mediów;
- wymienia formy i treści wypowiedzi artystycznych.

Uczeń:

- definiuje konwencję realizmu oraz pojęcie dramatu realistycznego;
- charakteryzuje antyrealizm;
- opisuje działalność MChAT-u i wie, kto jest jego twórcą;
- objaśnia pojęcie Wielkiej Reformy Teatralnej i jej założenia oraz wymienia jej twórców;
- umiejscawia pracę najważniejszych reżyserów w czasie;
- wymienia najważniejszych polskich reżyserów teatru współczesnego i tytuły ich najważniejszych realizacji (J. Grzegorzewski, M. Prus, I. Cywińska, G. Jarzyna, K. Warlikowski, A. Augustynowicz, P. Cieplak, M. Kleczewska, J. Klata, M. Zadra, K. Lupa);
- wylicza najważniejsze festiwale teatralne;
- wymienia polskie teatry narodowe;
- tworzy prezentację multimedialną;
- przygotowuje przedstawienie teatralne.

Uczeń:

- zestawia różne nurty w teatrze współczesnym;
- wie, czym jest teatr eksperymentalny (alternatywny) i zna jego źródła;
- zna twórców teatru alternatywnego (A. Artaud, J. Grotowski, W. Staniewski, T. Kantor, P. Tomaszczuk);
- wymienia istotne teatry alternatywne i opisuje ich działalność (Teatr 13 Rzędów, Teatr Laboratorium, Cricot 2);
- charakteryzuje Ośrodek Praktyk Teatralnych Gardzienice;
- definiuje pojęcie teatru otwartego;
- wyjaśnia pojęcie *happening*.

Uczeń:

- wymienia odmiany baletu (balet klasyczny, balet romantyczny) oraz objaśnia jego genezę;
- wylicza przykłady realizacji baletu w Polsce;
- charakteryzuje działalność grupy o nazwie „Balety Rosyjskie”;
- definiuje pojęcie tańca współczesnego i wymienia jego prekursorów;
- tłumaczy pojęcie teatru tańca i zna jego przedstawicieli;
- wskazuje najważniejsze polskie teatry tańca i ich założycieli (Polski Teatr Tańca – Balet Poznański oraz Śląski Teatr Tańca);
- odróżnia taniec widowiskowy, taniec ludowy i rozrywkowy;
- wymienia polskie tance narodowe.

Uczeń:

- określa muzykę (rytm) jako pochodną obrzędu religijnego;
- wymienia najważniejsze nurty w muzyce XX wieku (impresjonizm, ekspresjonizm, folklorizm i jazz);
- objaśnia rodowód muzyki;
- definiuje operę i podaje jej przykłady;
- wskazuje znaczenie libretta;
- odróżnia wybrane instrumenty muzyczne i dokonuje ich podziału;

<ul style="list-style-type: none"> – ocenia odbiór muzyki jako wyraz indywidualnych preferencji.
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje historię fotografii i jej twórców; – wymienia różne rodzaje aparatów fotograficznych; – klasyfikuje fotografię jako dyscyplinę sztuki; – wymienia najważniejszych artystów fotografów i przykłady ich dzieł; – określa różne funkcje fotografii; – omawia rolę fotografii w kulturze medialnej (reklamach, czasopiśmie, gazetach, propagandzie politycznej); – udowadnia, że fotografia jest tekstem kultury.
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje hollywoodzkie kino gatunków; – określa film jako dzieło zbiorowe; – stosuje wiedzę dotyczącą gatunków filmowych przy omawianiu konkretnych przykładów; – opisuje filmowe konwencje wykorzystywane w poszczególnych gatunkach filmowych; – wymienia rodzaje i gatunki filmowe; – wskazuje gwiazdy światowego kina; – objaśnia pojęcie <i>hybryda gatunkowa</i>; – tłumaczy wpływ postępu technicznego na tworzone współcześnie filmy (efekty specjalne); – rozróżnia kino popularne i kino artystyczne; – tworzy prezentację multimedialną.
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – definiuje film jako artystyczną syntezę wielu tworzyw; – wyjaśnia pojęcie <i>montażu filmowego</i>; – charakteryzuje nurt w kinie europejskim zwany <i>kinem autorskim</i> oraz wymienia jego twórców i ich realizacje; – wylicza i charakteryzuje przedstawicieli i idee polskiej szkoły filmowej; – opisuje wyróżniki i przykłady realizacji autorskich filmów postmodernistycznych; – definiuje pojęcie <i>postmodernizm</i>; – interpretuje film jako tekst kultury.
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna dwudziestowieczne dzieła reprezentujące różne dziedziny sztuki i dostrzega związki pomiędzy nimi; – wskazuje różne funkcje dzieła sztuki; – analizuje temat dzieła oraz treść i formę w kontekście jego różnych funkcji, wykorzystując podstawowe wiadomości o stylach i epokach z różnych dziedzin sztuki; – analizuje film lub spektakl teatralny, posługując się podstawowymi pojęciami z zakresu właściwej dziedziny sztuki; – charakteryzuje podstawowe media kultury; – wymienia różne formy mediów kultury oraz ich użycia; – wyjaśnia, na czym polegają różne formy kontaktu z kulturą; – lokuje wytwory kultury w kontekście grup społecznych, w których są tworzone i odbierane; – pisze na temat wytworów kultury i ludzkich praktyk w kulturze; – wypowiada się na temat dzieła sztuki, używając zarówno pojęć swoistych dla poszczególnych sztuk, jak i pojęć wspólnych; – odnosi elementy kultury do kategorii: czas, przestrzeń, ciało, grupa społeczna; – interpretuje praktyki kultury z najbliższego otoczenia; – dostrzega i nazywa związek między dziełem a sytuacją społeczno-historyczną i obyczajami epoki, w której powstało; – posługuje się pojęciami: <i>kultura popularna, ludowa, masowa, narodowa, zglobalizowana,</i>

subkultura w ich właściwym znaczeniu i używa ich w kontekście interpretowanych dzieł sztuki oraz praktyk kulturowych;
– wskazuje relacje między kulturami: lokalną, regionalną, narodową i europejską, ujawniające się w konkretnych dziełach sztuki i praktykach kultury.

Uczeń:

- objaśnia znaczenie terminów *spektakl* i *widowisko* oraz dostrzega podobieństwa między nimi;
- wymienia przykłady widowisk;
- charakteryzuje wystawy masowe jako przykład nowoczesnych spektakli;
- charakteryzuje masowe spektakle i ich publiczność oraz podaje ich przykłady;
- wymienia bohaterów spektaklu mediów;
- postrzega historię jako spektakl;
- dostrzega edukacyjną i kulturową rolę spektaklu.

Uczeń:

- definiuje termin *reality show*;
- wyjaśnia genezę widowiska na żywo i podaje jego przykłady;
- charakteryzuje *Big Brothera* jako przykład *reality show*;
- wymienia funkcje i rodzaje *reality show*;
- wyjaśnia, dlaczego *reality show* jest tekstem kultury.

Uczeń:

- dostrzega różnorodne funkcje telewizji;
- określa znaczenie terminu *telewizyjny realizm*;
- opisuje różne formy telewizyjnych przekazów „na żywo” i wskazuje różnice między nimi;
- dzieli telewizję na komercyjną i publiczną;
- charakteryzuje na podstawie przykładów misyjny charakter telewizji publicznej;
- wymienia różne gatunki programów telewizyjnych;
- dostrzega rolę widza w procesie tworzenia telewizji;
- wskazuje zalety i wady telewizji.

Uczeń:

- definiuje pojęcie *ramówki programowej*;
- wymienia gatunki programów telewizyjnych, charakteryzuje je i podaje ich przykłady (*reality show*, teleturniej, magazyn, wiadomości);
- definiuje termin *dziennikarstwo obywatelskie* i wskazuje jego przejawy;
- tłumaczy pojęcie *serial telewizyjny* i podaje jego przykłady;
- łączy seriale telewizyjne z popkulturą;
- objaśnia termin *sitcom* i podaje jego telewizyjne realizacje.

Uczeń:

- określa znaczenie terminu *internet*;
- wykorzystuje Internet do publikowania własnych treści;
- tłumaczy termin *internauta* i wymienia możliwości jego funkcjonowania w sieci internetowej;
- wymienia funkcje Internetu;
- zna pojęcie portalu i jego funkcje;
- definiuje pojęcia: *blog*, *gra komputerowa*, *Wikipedia*, *e-book* i charakteryzuje je jako elementy kultury audiowizualnej;
- podaje przykłady kultury audiowizualnej;
- wskazuje zagrożenia wynikające z bycia podłączonym do sieci;
- wyjaśnia funkcje Internetu;
- rozumie termin *cyberprzestrzeń*.

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tłumaczy słowo <i>multimedia</i> – wymienia przykłady multimediów i objaśnia ich genezę; – wskazuje różne zastosowanie multimediów; – zna pojęcie <i>encyklopedii multimedialnej</i> i umie z niej korzystać; – omawia zasady korzystania z telefonu komórkowego; – używa we właściwym znaczeniu terminów <i>SMS</i> i <i>multitasking</i>; – definiuje multimedia jako interaktywny system komunikacji elektronicznej.
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – definiuje termin <i>reklama</i> i dokonuje podziału reklam; – interpretuje reklamę jako formę handlowej komunikacji; – charakteryzuje rolę reklamy; – wymienia różne reklamy; – dzieli reklamę ze względu na odbiorców i medium, w jakim ta reklama się ukazuje; – określa kampanię reklamową jako proces komunikacyjny; – rozumie reklamę jako tekst kultury i uznaje ją za „lustro rzeczywistości”.
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna dwudziestowieczne dzieła reprezentujące różne dziedziny sztuki i dostrzega związki pomiędzy nimi; – wskazuje różne funkcje dzieła sztuki; – charakteryzuje podstawowe media kultury; – wymienia różne formy mediów kultury oraz użycia; – wyjaśnia, na czym polegają różne formy kontaktu z kulturą; – lokuje wytwory kultury w kontekście grup społecznych, w których są tworzone i odbierane; – pisze na temat wytworów kultury i ludzkich praktyk w kulturze; – wypowiada się na temat dzieła sztuki, używając zarówno pojęć swoistych dla poszczególnych sztuk, jak i pojęć wspólnych; – odnosi elementy kultury do kategorii: czas, przestrzeń, ciało, grupa, społeczna; – interpretuje praktyki kultury z najbliższego otoczenia; – dostrzega i nazywa związek między dziełem a sytuacją społeczno-historyczną i obyczajami epoki, w której powstało; – wskazuje relacje między kulturami: lokalną, regionalną, narodową i europejską, ujawniające się w konkretnych dziełach sztuki i praktykach kultury.
<p>PUNKTACJA W % - PRACE KLASOWE I KARTKÓWKI</p>
<p>40 – 60 - ocena dop.2</p>
<p>61 – 75 - dst.3</p>
<p>76 – 90 - db. 4</p>
<p>91 – 100 bdb.5</p>

Wypowiedzi ustne, prace zaliczeniowe – ocenianie rzeczowości, estetyki, stopnia wyczerpania tematu.